

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi*:

Työllisyyden edistämisen kokonaisuus on nykyisellään hajanainen, eikä se kykene huomioimaan riittävästi kuntien elinkeino- ja voimatavoitteita, eikä kytkeydy tiiviisti kuntien ja alueiden ekosysteemiin.

Eri työllisyystoimijoiden yhteistyö on haasteellista liittyen tiedon saatavuuteen ja siirtoon (tietosuoja).

Asiakasohjaus etenkin ei lakisääteisiin palveluihin on haasteellista ja osin myös sattumanvaraista, jolloin osa palveluista jää hyödyntämättä.

Lakiehdotuksessa kunnilla on vastuu työmarkkinatuen rahoituksesta, mutta ei riittäviä välineitä vaikuttaa maksujen syntymiseen. **Aktivointitoimien kuten tukityöllistämisen tai kuntouttavan työtoiminnan jaksot on jatkossakin huomioitava työssäoloehdon määräytymissä.** Jos aktivointitoimia ei huomioida nykyisen mallin mukaisesti poistuu kunnilta kannustimet tuottaa työttömille työllistymistä edistäviä palveluita.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet*:

Uudistuksen tavoitteet ovat hyvät ja toivotut. Onnistuessaan järjestämisvastuun siirto valtiolta kunnille tiivistää työllisyyspalveluiden, elinvoimapalveluiden, koulutuspalveluiden sekä elinkeinoelämän yhteyttä.

TYP: Lakiesityksen tavoite, työllisyyden edistäminen, on itsessään kannatettava. Myös tavoitteenasettelussa olisi kuitenkin perusteltua huomioida vaikeammin työllistettävät ja heidän työllistymisensä edistäminen.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset*:

TE-palveluiden järjestämisen ehdotettu tiukka 20 000 henkilön työvoimakriteeri voi estää uudistuksen hyviä tavoitteita toteutumasta. Mikäli järjestämisalue ei vastaa kunkin alueen luontaista elinkeinoelämän ja työssäkäynnin aluetta on suuri vaara, että palvelut ja palveluiden tarve ei kohtaa aidosti. Myös maantieteelliset erityispiirteet, kuten pitkät etäisyydet, vesistöt, saaristomaisuus tulee pystyä huomioimaan järjestämisalueiden muodostumisessa.

Järjestämismvastuun edellytykset on asetettu tarpeettoman korkeiksi. Edellytetty 20 000 työvoimapohja tarkoittaa käytännössä yli 40 000 asukkaan väestöpohjaa. Yhdistettynä yhtenäisen työssäkäyntialueen vaatimukseen ehdotettu lainsäädäntö edellyttää vielä huomattavasti suurempaa työvoima- ja väestöpohjaa. Ehdotuksen perusteluista ei löydy palveluista lähteviä perusteita sille, miksi järjestämismvastuussa olevan tahon tulisi olla työvoimapohjaltaan näin laaja.

Järjestämisalueiden tulisi muodostua luontaisesti kuntien yhteisten tavoitteiden ja tahtotilan mukaan, ei ulkoapäin määritettynä.

Huomioitavaa on, että nykyiset laajat TE-toimistojen alueet eivät kykene vastaamaan riittävän kattavasti kuntien paikallisiin tavoitteisiin ja tarpeisiin. Alueiden tulisi olla riittävän laajat, että ne kykenevät vastaamaan palveluiden tuottamisesta, mutta samalla myös riittävän kunta/aluekohtaisia huomioimaan paikalliset elinkeinoelämän, työssäkäynnin ja koulutuksen tarpeet. **Palveluita tulisi myös voida järjestää eri vaatavuustasoilla, usein käytetyt palvelut lähipalveluina, ja harvoin käytetyt tai erittäin vaativat palvelut laajemmalla alueella useiden järjestäjien yhdessä järjestäminä.**

Laajan työttömyyden merkitystä rahoituskriteerinä tulisi nostaa (esim. 50 %:iin), jolloin se tasoittaisi kuntien taloudellisia riskejä sekä parantaisi TE-palveluiden tarjoamisen edellytyksiä. Tämä huomioisi myös kuntia, joilla on lähtötilanteessa paljon palveluissa olevia työttömiä.

Keha-keskuksen tehtäväksi esitetty nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteuttaminen (Onni) tulisi siirtää kuntien järjestettäväksi osana nuorten monialaisen tuen palvelukokonaisuutta.

Esitetty Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta vastaa keskeisiltä osiltaan nykyistä TYP-lakia.

Työllistymistä edistävää monialaisen tuen yhteistoimintaa koskevassa alaluvussa 4.1.8 (sivu 127, kolmas kappale) todetaan, että ”Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi perustuisi työvoimapalveluista vastaavan kunnan tai kuntayhtymän alueeseen. Alueelle valittaisiin riittävä määrä monialaisen tuen johtoryhmiä ja henkilöitä, jotka johtavat yhteistoiminnan organisointia johtoryhmän asettamissa puitteissa.”

Kappaleen sisältö on ristiriidassa esityksen Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta 9§:n Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi kanssa. Lakiesityksessä todetaan, että hyvinvointialueella voi olla monialaisen tuen organisointia varten yksi tai useampi johtoryhmä. Organisoitumista on perusteltua tarkastella lakiesityksen mukaisesti hyvinvointialuetasolla. Organisoitumisen tarkastelu yhden kunnan tai kuntayhtymän tasolla tai usean johtoryhmän asettaminen yhden kunnan tai kuntayhtymän alueelle ei ole perusteltua.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset*:

Uudistuksen taloudellinen ohjaus on voimakas ja riskinä on, että kunnille jää suuri maksuvastuu pitempään työttöminä olevista. Suurella osalla pitkään työttömänä olleista ei ole edellytyksiä ja/tai mahdollisuuksia työllistyä suoraan avoimille työmarkkinoille. Hyvinvointialueet on kytkettävä tiiviisti työllisyyden edistämisen rakenteisiin. **Yritykset/työnantajat tarvitsevat kompensatiota osatyökykyisten palkkaamiseen. Tarvitaan myös ns. välityömarkkinatoimintaa.** Työkanava Oy ei ole riittävän kattava toimija huomioiden pienemmät paikkakunnat ja niiden palvelutarpeet.

Kun palvelut siirretään sellaisenaan kuntien järjestettäväksi, riskinä on, että kuntien nykyisten vapaaehtoisten työllistymisen edistämisen palveluiden järjestämisen mahdollisuus voi heiketä resurssisyistä.

Lakiesityksen luvussa 2.2 arvioidaan TYP-toiminnan vaikuttavuutta yleisellä tasolla. Vaikuttavuusarvioinnissa painottuvat TYPin asiakasmäärät ja asiakasprofiili. Tarjotut palvelut ja niiden vaikutukset asiakkaiden tilanteeseen jäävät sen sijaan vaikuttavuusarvioinnissa huomiotta tai vähälle huomiolle.

Vaikuttavuusarvioinnin näkemys siitä, että TYP-asiakkuuden päättymisen syynä ei saisi olla asiakkaan työllistyminen ei ole perusteltu. TYP-asiakkaan työllistyminen avoimille työmarkkinoille on useimmiten pitkä prosessi ja seurausta monista TYPissä asiakkaalle tarjotuista palveluista. Monet asiakkaat tarvitsevat myös työllistymisvaiheessa erityistä tukea, jota he saavat TYPissä ja palvelujen yhteensovittamista. Työllistymisessä, kuten monissa muissakin asiakkuuden päättymisyistä on kyse TYP-toiminnan vaikutuksista ja asiakkaiden tilanteiden saamisesta TYPin palveluiden avulla eteenpäin.

Vaikuttavuusarvioinnissa kiinnitettiin huomiota myös asiakkuuden päättämiseen, jos asiakkaan tilanteessa ei ole saatu aikaan muutosta. Monialainen työskentely ei kuitenkaan ole kaikkien asiakkaiden kohdalla oikea-aikaista asiakkaan palvelutarpeen ollessa esimerkiksi sotepalveluissa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamismuutokset*:

Järjestämisvastuun säätäminen nykyistä 20 000 työllisen minimirajaa pienemmille alueille on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, mikäli tehtävät, jotka vaativat laajempaa yhteistoimintaa, säädettäisiin järjestettäväksi laajemmilla yhteistoiminta-alueella (perusvaihtoehdot 1 ja 2).

Valtionosuuden kohdentamiskriteerinä olevaa laajan työttömyyden kriteeriä tulisi nostaa 50%:iin, jotta palvelutarve tulisi riittävästi huomioon otetuksi.

Laskennalliseen valtionrahoitukseen siirtymäaika (2 v) on liian lyhyt. Lisäksi periaatteena täytyy olla, että siirtyvien vastuiden mukana kunnille siirtyy myös aidosti riittävä ja te-palveluihin kohdistuva rahoitus, jolloin kuntien ei ole tarpeen kompensoida puutteellista rahoitusta kuntien yleiskatteisen rahoituksen kautta.

Hyvinvointialueille tulisi luoda taloudellisia kannusteita työllisyyden edistämiseen ja sitoutumiseen yhteistyöhön kuntien kanssa. Kuntouttavan työtoiminnan ja muiden työllisyyspalveluiden välille on pystyttävä rakentamaan saumaton yhteistyömalli.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely*:

1. lakiehdotuksen 2. luvun 4§:n asetuksen käytöllä voidaan merkittävästi rajoittaa kuntien itsehallinnollista asemaa ja päättää palveluiden järjestämisestä ja toteutuksesta. Tämä on ristiriidassa uudistuksen tavoitteisiin huomioida kuntien ekosysteemi ja paikalliset palvelutarpeet.

Uudistuksen myötä kunnista ei saa tulla vain valtion ohjauksessa oleva työkalu työllisyyden edistämässä (lain 3. luku).

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta*:

Perehdytysohjelmaa olisi hyvä jatkaa uudistuksen voimaan tulon jälkeen esim. vuoden ajan.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys*:

Esityksen mukaisessa mallissa on mahdollista, että kuntien itsehallintoa rajoitetaan palveluiden järjestämisessä. Syntyy myös epäsuhta kunnille tulevan rahoituksen ja viranomaistehtävän järjestämisen välille.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Etuja:

- kunnilla on vahva kannustin elinvoiman lisäämiseen ja työllisyyden edistämiseen
- kunnilla on laaja tieto paikallisista tarpeista ja niihin soveltuva keinovalikoima palveluita käytettävissään
- tiivis kytkös mahdollista hyvinvointialueiden toimintaan

- kuntien nykyiset työllistymistä tukevat palvelut tulevat paremmin hyödynnettyä lakisääteisten te-palveluiden ohella, kun asiakkaat ovat yhden järjestäjätahon vastuulla
- kunnilla on hyvät mahdollisuudet kehittää palveluita lakisääteisten palveluiden oheen
- taloudellisia hyötyjä:
 - julkisten varojen käyttö tehostuu monilla tavoin, kun palvelujen vajaakäyttö vähenee ja palvelujen suunnittelu tehdään paikallisemmin
 - Tiedonkulku palveluiden piirissä olevien tai sinne tulevien osalta paranee
 - palveluissa olon aikoja voidaan optimoida nykyistä paremmin ja palveluita kyetään kytkemään toisiinsa tehokkaammin

Riskejä:

- henkilöstösiirtojen onnistuminen, riittävä määrä te-henkilöstöä ja osaamista tarvitaan
- kokonaan uuden työkuulttuurin omaksuminen (etenkin kuntien nykyinen henkilöstö, mutta myös TE-henkilöstö)
- palveluiden rahoituksen riittävyys palvelutarpeisiin nähden (70%/30%)
- **järjestämisalueen muodostamiseen liittyvä kaavamaisuus (20 000 työik. työvoimapohja)**
- liian voimakas palvelujen ja toiminnan säätely valtion toimesta, jolloin uudistuksen taloudellisia hyötyjä ei saada maksimaalisesti hyödynnettyä

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut
 - Valtakunnalliset tavoitteet ok. Tärkeää millä tavoin tavoitteet asetetaan ja kuinka niitä seurataan.
 - Valtakunnallinen neuvottelukunta ok.
 - Alueelliset työllistymisen edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut ok.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Palkkatuella tai vastaavalla työllistäminen kuntiin tulisi edelleen mahdollistaa ja sen tulisi näkyä työllistymistä edistävänä palveluna.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta
Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

Siirtymäajan tulisi olla neljä vuotta.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Eryteisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Tieto työttömyyden alkamisesta tulisi saada Kelalta jo esitettyä varhaisemmin, esimerkiksi 50 työttömyyspäivän jälkeen, jolloin jäisi enemmän aikaa reagoida ennen kunnan osittaisen maksuvastuun alkamista.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Eryteisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-
Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Järjestämisvastuun olisi selkeintä siirtyä vasta 1.1.2025. Tämä helpottaisi vuoden 2024 talousarvion tekoa, samoin monet sopimukset päättyvät vuoden vaihtuessa.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Lain otsikko Laki työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminnasta on jäykkä ja se ei ole selkeä. Kun monialaisuus itsessään tarkoittaa yhdessä toimimista, sisältyy lain nimeen tautologiaa. Vastaavasti edistäminen ja tuki ovat ainakin osin toistensa kanssa päällekkäisiä. **Selkeämpi otsikko olisi Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä.**

On kannatettavaa, että asiakkaalla ei enää aikarajaa TYP-palveluun pääsyssä, vaan palveluun pääsy perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen. Näin asiakkaalla on mahdollisuus päästä palveluun varhaisemmassa vaiheessa. Jotta kohderyhmä moninaisuudessaan pysyy selkeänä, on kuitenkin samalla tärkeä, että määritellään selkeästi, mitä monialaisen palvelun tarpeella tarkoitetaan.

Ei ole kannatettavaa, että valtakunnallisesta TYP-ohjausryhmästä luovuttaisiin. Tarvitaan valtakunnallista kehittämistä ja seurantaa, jotta palvelu on tasalaatuista koko maassa. Myös soteuudistuksessa painotetaan asiakkaiden oikeutta yhdenvertaisiin palveluihin.

Esityksessä ei säädetä yhteistyösopimuksen tekemistä. On tärkeää, että monialaisesta tuesta tehdään kirjallinen sopimus, jossa sovitaan tarkkaan mm. yhteistoiminnan resurssoinnista ja kustannusten jaosta. Lain viittaus riittävään resurssointiin ei turvaa sitä, että yhteistoimintaan varattaisiin riittävät toimintaresurssit.

Yhteisten kustannusten jakaminen henkilöstön määrän perusteella ei ole kannatettavaa. Se johtaa herkästi TYP-työn ali resurssointiin ja siihen, että TYP-työhön osoitetaan vähemmän henkilöstöä, jotta yhteiset kustannukset saadaan pienemmiksi. Tilanteen haasteellisuutta lisää henkilöstön vaihtuvuus ja se, että uuden työntekijän palkkaamiseen voi mennä kuukausia tai muutosvaiheissa pystytään tekemään vain minimi. TYP-työn riittävä resurssointi hyvinvointialueella kuitenkin vähentää painetta sote-palveluihin jatkossa.

Resurssointia tulee tarkastella laissa pitkäaikaistyöttömien määrä huomioiden ja määrittää henkilöstöresurssi ja (valtion) rahoitus suhteessa asiakasmäärään (vrt. hoitajamitoitus). Potentiaalisten asiakkaiden (=pitkäaikaistyöttömien) määrä on työntekijöiden määrän sijaan relevantti resurssointia ja kustannustenjakoa määrittävä tekijä. Yhteisten kustannusten jako kuntien ja hyvinvointialueen välillä voisi olla 50 %/50 %.

Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös TYPin asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä määrin TYPin asiakkaiksi. Toimiva malli voisi olla sellainen, että Ohjaamon asiakkaana oleva nuori saisi Ohjaamosta yhden oven periaatteella tarvitsemiaan palveluja monialaiset palvelut mukaan lukien. Esityksessä jää epäselväksi myös se, onko työllistymistä edistävällä monialaisella tuella ja nuorten monialaisilla palveluilla yhteinen johtoryhmä vai omat johtoryhmänsä. Esityksen perusteella ei käynyt selväksi myöskään se, onko monialaisten palvelujen asiakastietojärjestelmä käytössä nuorten monialaisissa palveluissa vai miten tiedonkulku eri toimijoiden välillä hoidetaan.

Esityksen 17§:ssä käsitellään yksittäistä hanketta/palvelua, mikä ei ole lain kokonaisuus huomioiden perusteltua. Laissa ei säädellä muutoinkaan yksittäisistä palveluista, joten tämä pykälä jää lain kokonaisuudesta irralliseksi, joten sen voisi poistaa.

Monialaisten palvelujen tukirakenne jää esitetyssä muodossa epäselväksi. Tukirakenteesta säätäminen kuuluu pikemmin asetukseen, jossa tarpeen säätää tarkemmin tukirakenteesta ja sen roolista monialaisten palvelujen kehittämisessä.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Keski-Savon alueen työllisyysrakenne poikkeaa merkittävästi esimerkiksi Kuopion työssäkäyntialueesta. Järjestämistä ei tulisi kirjata liian tiukasti vaan ratkaisuja pitäisi pystyä tekemään alueellisesti silloin kun se järjestämistä kannalta on järkevää. Uudistuksen lähtökohtana voisi edelleen olla jokin raja työssäkäyntialueen työllisten osalta (20 000 työllistettävää), mutta tämän lisäksi tulisi olla mahdollisuus anoa harkinnanvaraisesti järjestämislupaa, mikäli se on kokonaisuuden kannalta järkevää. Vastuita tulisi myös pystyä jakamaan hva:n ja järjestämistä vastaavassa olevan työssäkäyntialueen välillä. Kaikkea ei ole järkevää tehdä erikseen jokaisen järjestämistä vastaavassa olevan toimesta.